

Bu aralar Meclis gündemindeki internet ile ilgili düzenleme kamuoyunda çokça konuşuluyor. Bazıları " sansür, yasak" gibi olumsuz yargılarla takdim etse de, aslında yapılması gereken bir düzenleme...

İnternet, her geçen gün değil, her gecen dakika kullanıcı sayısı ve yaygınlığı artan haber, bilgi ve eğlence kaynağı.. Hayatını kolaylaştırmadığı insan yok gibi... Fakat bunun yanında bazen bazı insanların onuru, haysiyeti ve kişilik haklarının acımasızca ihlal edildiği bir araç haline de dönüşebilmektedir.

Bu çerçevede internet ortamında yapılan yayınlarla ilgili ilk yasal düzenleme 4 Mayıs 2007 yılında yapılan 5651 sayılı kanundur. 5651 sayılı Kanun, kabul edildiği günün şartları da gözetildiğinde, esasında çocukların cinsel istismarı ve çocuk pornografisi suçlarına bir tepki ve önlem olarak, internet ortamında bu suçların pazarlanmasının ve teşhirinin engellenmesine, çocuklara, gençlere ve ailelere yönelik ağır ve vahim nitelikteki saldırıların önlenmesine dair bir kanun olarak değerlendirilmektedir. **5651 sayılı Kanun, yapıldığı yılların koşullarında internet ortamında işlenen suçlarla mücadelede erişimin engellenmesi modelini tek model olarak benimsemiştir.** Ancak, internet ortamındaki tüm suçlarla mücadeleye de imkân tanımamaktadır. Bu kanunla Türk Ceza Kanunu'nda yer alan ve **katalog suç olarak adlandırılan 8 hususta; intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar oynanması için yer ve imkân sağlama ile Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar** nedeniyle erişimin engellenmesi metodu uygulanmaktadır. 5651 sayılı Kanun'un bu düzenleme tarzı nedeniyle, tadadi olarak sayılan suçlar dışındaki suçların internet ortamından işlenmesi halinde ise söz konusu erişimin engellenmesi tedbiri uygulanamamaktadır. Bu nedenle, hakaret, sövme, iftira, suç uydurma, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı pek çok suçun internet ortamında işlenmesi halinde, bu suçlarla etkin bir mücadele imkân ve yeteneğinden yoksun kalınmakta, ayrıca bu suçlar nedeniyle doğan mağduriyetler de giderilememektedir.

5651 sayılı Kanun, kişilik haklarını korumaya yönelik olarak, Basın Kanunu'nun etkisi altında kalmıştır. Ama geçen bu süreçte internet basın alanından farklı bir alana doğrudan yol almış ve almaya devam etmektedir. Bu yönüyle, 5651 sayılı Kanun'da internet ortamı adeta süreli yayın gibi değerlendirilmiş, sadece içeriğin yayından çıkartılması ve cevap hakkının kullanılması yöntemlerini benimsemiştir. Ancak, bu yöntemler kişilik haklarının korunması hususunda çok da yeterli değildir. Keza, bu yöntemlerle kişilik haklarının korunması yedi günlük bir zaman dilimine yayılabilmekte, bu süre içerisinde de telafisi sonradan giderilemeyecek mağduriyetler yaşanabilmekte ve kişilik hakları telafisi imkânsız bir şekilde zedelenebilmektedir.

Hukuk kurallarının zaman içerisinde, toplumun ihtiyaç ve beklentileri çerçevesinde, bunlara cevap verebilecek şekilde değişebilmesi kaçınılmazdır. Kanun koyucudan beklenen de toplumun değişen ihtiyaç ve beklentilerine karşı kayıtsız kalmamasıdır. Kabul edildiği dönemin ihtiyaçlarına uygun şekilde hazırlanan 5651 sayılı Kanun da bu gün kişilik haklarının korunması ve bu alanda işlenen suçlar dışındaki diğer suçlarla mücadele için ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalmaktadır.

Bazı çevrelerce internetle ilgili ne zaman bir düzenleme yapılırsa anında gösterilen otomatik tepki "sansür, yasa..." şeklinde oluyor. Fakat son düzenleme ne sansür, ne yasaklamadır. İnternet kullanımının yaygınlığı ve kullanıcı sayısının artışıyla birlikte artan kişilik hakları, ihlali ve özel hayatın gizliliğinin korunması amacıyla yapılması gereken bir düzenlemedir.

İki yıldan daha fazla süren çalışmaların bir ürünü olan bu tasarı, bazı çevrelerce iddia edildiği gibi asla alelacele hazırlanarak hızla gündeme getirilmiş değildir. İnternet Geliştirme Kurulunun sitesine (www.internetgelistirmekurulu.org) bakılacak olursa konuyla ilgili çalışmaların 2011 yılında başladığı ve yaklaşık 50 kadar sektör temsilcisine ait görüşlere yer verildiği görülecektir. Tasarının zamanlamasından bahisle, böyle bir algı yaratılmaya çalışılması ve tasarının bu yönüyle eleştirilmesi doğru olmadığı gibi, tek kelime ile de haksızlıktır.

Gelişen teknolojiye paralel olarak bilişim sektöründe büyük bir değişim, gelişim ve çeşitlilik yaşanmaktadır. Zaman içerisinde, haberleşme hizmetlerine erişim çeşitlenmiş, yeni hizmet türleri ortaya çıkmış, hizmet kalitesi ve erişim hızları yükselmiş, buna paralel olarak talep de artmıştır. Mobilde üçüncü nesil teknolojileri ile sabitte de genişband hizmetlerin yaygınlaşması ile ses, veri, görüntü, video, IPTV hizmetleri elektronik haberleşme altyapıları üzerinden sunulabilir hale gelmiş ve yakınsama kavramı ortaya çıkmıştır. **2008 yılında 6 milyon genişband internet abonesi bulunmaktayken beş yıla yakın bir sürede beş buçuk kattan fazla artışla 2013 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla 33,7 milyona yaklaşmıştır.** 2009 yılı Temmuz ayından itibaren dört yılı aşkın bir süredir sunulan üçüncü nesil mobil internet hizmetlerinde de abone sayısı hızla artarak 26 milyona yaklaşmıştır. Fiber, kablo ve özellikle mobil internet abonelerinin artmasıyla birlikte internet abone sayılarındaki genel artış eğilimi de devam etmektedir. Toplam internet abone sayısının yıllık büyüme oranı ise 2013 yılı son çeyreği itibarıyla % 65,9 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi, Türkiye’de internet kullanımı hızla artmakta ve dünyanın en çok internet kullanan ülkelerinden biri durumuna gelmektedir. Türkiye’de internet kullanımı ile birlikte sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı da hızla artmaktadır. Türkiye, sosyal paylaşım sitelerini en çok kullanan ilk beş ülkeden biri durumuna gelmiş olup, 31

milyon Facebook kullanıcı sayısı ile nüfusu kendisinden çok daha fazla olan Amerika Birleşik Devletleri (154.040.460), Endonezya (39.568.620) ve Hindistan'dan (33.587.640) sonra en çok Facebook kullanan ülke durumuna gelmiştir.

Düzenleme ile ilgili olarak "Zamanlama manidar" diyenlere daha manidar bir şey söyleyeyim. Tasarıda yer bulan düzenlemelerin çoğu 2012 yılında kurulan ve bilişim sektöründeki hemen hemen bütün aktörlerin görüşünü alarak ve 2012 sonunda yaklaşık 1200 sayfa ve 154 önerilik bir rapor hazırlayan Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonunda da dile getirilen önerilerdir. Bu yönüyle Bilişim ve İnternet Araştırma Komisyonu, belki de parlamento tarihinde, önerileri en fazla hayata gecen Araştırma Komisyonlarından birisi olacaktır.

2012 yılı sonunda yayınlanan Komisyon raporundan sadece 3 örnek verirsek yeterli olur kanaatindeyim.

Öneri-75 "İnternet ortamında suç teşkil eden, sakıncalı ve zararlı içerikle mücadele ile bilişim teknolojisi ürünleri ve internet kullanımından kaynaklanan psiko-sosyal, hukuki, teknik ve sağlıkla ilgili mağduriyetlerin giderilmesi."

Öneri-76 "Kişilik haklarının korunmasına yönelik tedbirlerin artırılması ve konusu suç teşkil eden ve/veya kişilik haklarına saldırı teşkil eden içeriğe karşı caydırıcılığın sağlanmasını"

Öneri-77 "İnternet sitelerine erişimin tamamen engellenmesi yerine, yalnızca konusu suç teşkil eden ve/veya kişilik haklarına saldırı teşkil eden içeriğin yayından çıkarılması sağlanmalı ve cevap hakkının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır."

Kaldı ki, Anayasanın 17. Ve 20. maddeleri bu düzenlemeyi gerekli kılmaktadır. Anayasa'nın kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığını güvence altına alan 17'nci maddesi uyarınca, "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." Özel hayatın gizliliği ve korunmasını güvence altına alan 20'nci maddesi uyarınca, "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar."

Ayrıca, Őu anda Parlamento gündeminde bulunan düzenleme Anayasanın ve TCK'daki 132.maddesindeki "haberleşmenin gizliliğini ihlal" ve 134. maddesindeki " özel hayatın gizliliğini ihlal" suçları ile de uyumludur.

Sonuç olarak; yaklaşık 2,5 yıldır sürdürölen bir çalışmanın neticesindeki düzenlemeyle kişilik haklarının ihlalinin önlenmesi, özel hayatın gizliliğinin korunması; sadece suç teşkil eden ilgili içeriğın engellenmesiyle o sitenin diğeri bölümlerden istifade eden insanların da haber alma hakkının korunması; sektör temsilcilerinin yıllardır talep ettiğeri hapis cezasının yerine para cezanın getirilmesi ve işleyişte Türkiye'deki bütün erişim sağlayıcılarının üye olmasıyla teşkil olunacak olan Erişim Sağlayıcıları Birliğinin etkin olması ile internet ortamında yapılan yayınların Türkiye'deki 76 milyon vatandaşımız için kişilik hakları ihlali olmadan ve özel hayatın korunduğeri daha sağlıklı bir seviyeye çıkartılması amaçlanmaktadır.